

Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach	
Dátum: 05-09-2022	(2)
Číslo zápisnice: 42/112	Číslo spisu:
Prílohy: 1	Vybavuje:

Bratislava 30. augusta 2022
Číslo: 4373-2022-KPSR

Ústavnému súdu Slovenskej republiky
Hlavná ul. 110
Košice

N Á V R H

na začatie konania o súlade právnych predpisov a pozastavenie účinnosti zákona
podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

Navrhovateľka:

Prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová

zastúpená: JUDr. Petrom Kubinom, advokátom, so sídlom
Bottova 2A, 811 09 Bratislava, číslo licencie SAK
4870, na základe plnomocenstva zo dňa 26. augusta
2022 v prílohe tohto návrhu

Druhý účastník konania:

Národná rada Slovenskej republiky

Napadnutý predpis:

§ 9a, § 9b a § 19a zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých
opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene
a doplnení niektorých zákonov v znení čl. I zákona
č. 490/2021 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z.
o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže
a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona
č. 49/2018 Z. z. a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady
Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch
v znení neskorších predpisov

Ustanovenia
referenčných predpisov,
s ktorými je napadnutý
predpis v rozpore:

(a) čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 a 4, čl. 65 ods. 1
v spojení s čl. 67 ods. 3 a čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej
republiky; (b) čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru
o ochrane ľudských práv a základných slobôd a (c) čl. 6 ods. 1
až 3 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej
zodpovednosti

Prílohy:

1 (podľa textu)

Podané v štyroch vyhotoveniach (1 originál a 3 kópie).

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky
Dátum doručenia podania: 05. 09. 2022
P.č. z knihy došlej pošty: 7051/2022

42112-2022

Vážený Ústavný súd Slovenskej republiky,

ako oprávnená navrhovateľka podľa čl. 130 ods. 1 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) a § 74 písm. b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoUS“) podávam

- (a) podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy a § 74 písm. b) ZoUS návrh na začatie konania o súlade **§ 9a , § 9b a § 19a zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení čl. I zákona č. 490/2021 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov** (ďalej len „napadnuté ustanovenia“) s (i) ústavou pre nesúlad napadnutých ustanovení s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 a 4, čl. 65 ods. 1 v spojení s čl. 67 ods. 3 a čl. 1 ods. 1 ústavy, (ii) čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dodatkový protokol“) a (iii) čl. 6 ods. 1 až 3 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (ďalej aj „ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti“); a
- (b) podľa čl. 125 ods. 2 ústavy a § 78 a nasl. ZoUS návrh na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení do právoplatného rozhodnutia o návrhu podľa odseku (a) vyššie vo veci samej,

a to z nasledovných dôvodov:

I. Aktívna procesná legitimácia a zastúpenie

1. Moja aktívna legitimácia na podanie tohto návrhu vyplýva z čl. 130 ods. 1 písm. b) ústavy a § 74 písm. b) ZoUS.
2. Podľa § 35 ods. 1 ZoUS som mojím zastupovaním v konaní o tomto návrhu splnomocnila advokáta JUDr. Petra Kubinu, číslo licencie SAK 4870, so sídlom Bottova 2A, 811 08 Bratislava, ktorý spĺňa podmienky podľa § 34 až 37 ZoUS. Predmetné plnomocenstvo je prílohou tohto návrhu.

II. Právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky

3. Právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) konať a rozhodnúť o tomto návrhu vyplýva z čl. 125 ods. 1 písm. a) a ods. 2 ústavy a § 42 ods. 2 písm. a) a § 74 až 93 ZoUS.

III. Obsah a genéza napadnutých ustanovení

4. Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) vo svojom 8. volebnom období na 48. schôdzi dňa 9. novembra 2021 prerokovala poslanecký návrh zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „novelizačný zákon“).
5. V rámci druhého čítania v národnej rade bol schválený rozsiahly poslanecký pozmeňujúci a doplňujúci návrh, ktorým sa zásadne zmenil obsah návrhu novelizačného zákona vrátane mechanizmu uplatňovania finančnej náhrady. Je pozoruhodné, že týmto poslaneckým pozmeňujúcim a doplňujúcim návrhom, ktorý bol predložený jednou z pôvodných predkladateľiek novelizačného zákona, sa návrh novelizačného zákona obsahovo zmenil od základov. Takmer každé ustanovenie navrhovaného znenia § 9a a § 9b zákona o environmentálnych záťažiach sa zmenilo alebo dopĺňalo. To znamená, že vo vzťahu k napadnutým ustanoveniam neprebehol riadny legislatívny proces, keďže pôvodný návrh novelizačného zákona počítal s absolútne odlišnou úpravou náhrady za sanáciu environmentálnej záťaže nachádzajúcej sa na nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom alebo správcom nie je štát. Dotknuté subjekty teda nemohli v rámci medzirezortného pripomienkového konania predložiť zákonodarcovi svoje pripomienky a novelizačný zákon bol schválený bez širšej debaty medzi odbornou verejnosťou, resp. medzi osobami, ktoré sú napadnutými ustanoveniami dotknuté.
6. V ten istý deň, t. j. 9. novembra 2021 národná rada prerokovala novelizačný zákon aj v III. čítaní a v hlasovaní o návrhu zákona ako celku novelizačný zákon schválila 95 hlasmi z celkového počtu 143 prítomných poslancov.
7. Po jeho schválení bol novelizačný zákon doručený na podpis prezidentke Slovenskej republiky (ďalej len „prezidentka“), ktorá využila svoje právo tzv. suspenzívneho veta podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) ústavy a schválený zákon vrátila národnej rade s pripomienkami na opätovné prerokovanie.
8. Národná rada vrátený zákon opäť prerokovala v druhom a treťom čítaní na 51. schôdzi dňa 3. decembra 2021, pričom v súlade s čl. 84 ods. 3 ústavy „prelomila“ veto prezidentky, keďže za schválenie novelizačného zákona bez zohľadnenia pripomienok prezidentky hlasovala viac ako nadpolovičná väčšina všetkých poslancov.
9. Novelizačný zákon bol bez podpisu prezidentky uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka zákonov“) dňa 17. decembra 2021 pod č. 490/2021 Z. z. a účinnosť nadobudol dňa 1. júna 2022.
10. Článkom I novelizačného zákona boli do zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. (ďalej aj „zákon o environmentálnych

záťažiach“) doplnené § 9a, § 9b a § 19a. V zmysle schváleného znenia novelizačného zákona (teda po prijatí vyššie uvedeného poslaneckého pozměňujúceho a doplnujúceho návrhu) už nemá byť vlastníkom sanovanej nehnuteľnosti povinný nahradiť štátu náklady sanácie environmentálnej škody vo výške rozdielu trhovej hodnoty nehnuteľnosti po a pred odstránením environmentálnej záťaže, ale štát je povinný od vlastníka sanovanej nehnuteľnosti (vrátane napr. obce), bez ohľadu na to, aký má vzťah k vzniknutej záťaži, požadovať náhradu „*finančných prostriedkov vynaložených na vykonanie sanácie environmentálnej záťaže*“, najviac do výšky „*účelne vynaložených prostriedkov na vykonanie geologického prieskumu environmentálnej záťaže a sanáciu environmentálnej záťaže financovaných z verejných prostriedkov*“.

11. Z povahy toho, že k zmene došlo v rámci druhého čítania poslaneckým návrhom, vyplýva, že o tejto zásadnej zmene rozsahu prenosu nákladov sanácie na vlastníkov nehnuteľnosti neprebehla odborná diskusia, ktorá by nepochybne zohľadnila aj ústavnoprávne aspekty právnej úpravy. V zmysle novelizačného zákona sa finančné náklady sanácie environmentálnych záťaží, ktoré sú investíciou vyvolanou a jednoznačne legitímne odôvodnenou verejným a celospoločenským záujmom, nediferencovane prenášajú na aktuálnych vlastníkov sanovaných nehnuteľností, a to aj v prípade, ak títo vlastníci ani nepriamo nezodpovedajú za vznik záťaže, či nie sú ekonomicky spôsobilí tieto náklady znášať (napr. malé obce alebo súkromné osoby).

IV. Nesúlads napadnutých ustanovení s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 a 4 ústavy a s čl. 1 Dodatkového protokolu: *Napadnuté ustanovenia zasahujú do práva voľne disponovať s majetkom ako do jednej zo zložiek vlastníckeho práva, pričom tento zásah nie je možné odôvodniť žiadnym legitímnym verejným záujmom a cieľ, ktorý napadnuté ustanovenia sledujú, je možné naplniť aj menej obmedzujúcim zásahom, čím napadnuté ustanovenia porušujú princíp minimalizácie zásahov do základných práv a slobôd.*

12. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy: „Každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.“.
13. Ústavný súd opakovane potvrdil, že čl. 20 ústavy je potrebné interpretovať tak, aby jeho výklad bol v súlade s výkladom Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 1 Dodatkového protokolu.¹
14. Podľa čl. 1 Dodatkového protokolu: „Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.“.

¹ ÚS SR, PL. ÚS 17/00.

15. Ústava síce presne nevymedzuje, čo je potrebné rozumieť pod pojmom majetok, avšak tento pojem vymedzil ústavný súd vo svojej judikatúre, keď vyslovil, že *"do pojmu majetok patria veci, práva a pohľadávky."*².
16. Aj keď v čl. 20 ods. 1 ústavy nie je *expressis verbis* zakotvené, že vlastník má právo svoj majetok aj pokojne užívať, je nesporné, že podstatou a účelom ochrany priznanej touto ústavnou normou musí byť vytvorenie právneho základu pre nerušené nakladanie s vlastným majetkom zahŕňajúce štyri základné komponenty vlastníckeho práva vychádzajúce z rímskeho práva - *uti, frui, habere, disponere*. Súčasťou pokojného užívania majetku je nepochybne aj použitie majetku alebo jeho časti na splnenie povinností, či už zákonných alebo zmluvných.³
17. Aj ESLP v minulosti uznal, že obmedzenie spôsobu, ako s majetkom disponovať, môže predstavovať nedovolený zásah do práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu⁴.
18. Právo pokojne užívať majetok ochraňuje vlastníka pred svojvoľnými a protiústavnými zásahmi do jeho vlastníckeho práva zo strany štátu. ESLP pritom priznáva, že k porušeniu čl. 1 Dodatkového protokolu nemusí prísť iba zásahom v podobe úplného odňatia majetku, čo predstavuje najdrastickejší zásah do tohto práva. Práve naopak, aj len obmedzovanie vlastníka, ktoré má určitú kvalitu, môže znamenať nelegitímny zásah. ESLP napríklad vo svojej rozhodovacej praxi priznal, že aj taký zásah, akým je obmedzenie práva zrušiť nájomnú zmluvu, zakladá kontrolu užívania majetku v zmysle čl. 1 Dodatkového protokolu, a preto je možné ho považovať za porušenie práva pokojne užívať majetok, pokiaľ dôvodom obmedzenia nie je adekvátny verejný záujem.
19. Všeobecne povedané, určovanie spôsobu, akým určitá osoba má, resp. nemá nakladať so svojim majetkom, predstavuje obmedzenie práva na pokojné užívanie majetku a v prípade vykonania takéhoto zásahu je potrebné zabezpečiť spravodlivú rovnováhu medzi požiadavkou verejného záujmu spoločnosti a požiadavkami na ochranu základných práv jednotlivca, konkrétne práva vlastníckeho.
20. Uloženie povinnosti zo strany štátu, ktorej podstatou je určenie spôsobu, akým má daný adresát naložiť so svojim majetkom (napr. s finančnými aktívami, ktoré pod pojem majetok nepochybne spadajú) podľa môjho názoru predstavuje obmedzenie povinných subjektov pokojne užívať svoj majetok a voľne s ním disponovať.
21. Podľa § 9a ods. 1 zákona o environmentálnych záťažoch: *„Ak štát uskutoční z verejných prostriedkov sanáciu environmentálnej záťaže, ktorá sa nachádza na nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom alebo správcom nie je štát (ďalej len „sanovaná nehnuteľnosť“), je povinný požadovať od vlastníka sanovanej nehnuteľnosti náhradu finančných prostriedkov vynaložených na vykonanie sanácie environmentálnej záťaže (ďalej len „finančná náhrada“); za sanovanú nehnuteľnosť sa nepovažuje*

² ÚS SR, II. ÚS 31/04.

³ ÚS SR, PL. ÚS. 23/06.

⁴ Napr. *Tre Traktörer Aktiebolag v. Švédsko, Bittó a iní v. Slovensko, Herrmann v. Nemecko*.

nehnutelnosť, ktorá je súčasťou kontaminačného mraku súvisiaceho s environmentálnou záťažou, ak nebola zahrnutá do projektu sanácie environmentálnej záťaže. Vlastník sanovanej nehnuteľnosti je na základe výzvy podľa odseku 5 povinný uhradiť sumu zodpovedajúcu finančnej náhrade za sanovanú nehnuteľnosť alebo v lehote podľa odseku 5 uzavrieť záložnú zmluvu.“.

22. Podľa § 9a ods. 3 zákona o environmentálnych záťažoch: „*Výška finančnej náhrady za sanovanú nehnuteľnosť nesmie presiahnuť výšku účelne vynaložených prostriedkov na vykonanie geologického prieskumu environmentálnej záťaže a sanáciu environmentálnej záťaže financovaných z verejných prostriedkov podľa odseku 1.*“.
23. Podľa napadnutých ustanovení zákona o environmentálnych záťažoch je teda vlastník nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza environmentálna záťaž, povinný štátu nahradiť finančné prostriedky vynaložené na sanáciu environmentálnej záťaže, resp. štát je túto náhradu povinný požadovať (a to aj súdnou cestou podľa § 9a ods. 7), pričom túto povinnosť má aj v prípade, ak vlastník nehnuteľnosti nie je zodpovedný za vznik environmentálnej záťaže na svojej nehnuteľnosti.
24. Súčasne je potrebné pripomenúť, že pôvodný poslanecký návrh zákona obsahoval úpravu postupu pri uplatňovaní finančnej náhrady za zvýšenie trhovej ceny nehnuteľnosti sanovanej z verejných zdrojov. Takýto postup považujem za správny a takisto v súlade so zárukami garantovanými ústavou a Dodatkovým protokolom. Poslanecký pozmeňujúci a dopĺňujúci návrh však úplne zmenil tento pôvodne navrhovaný spôsob finančnej náhrady za sanáciu environmentálnej záťaže hradenej z verejných prostriedkov. Považujem za neprípustné, aby osoba, ktorá nie je zodpovedná za vznik environmentálnej záťaže, bola povinná znášať náklady na vykonanie sanácie v plnej výške.
25. Ako príklad je možné uviesť riešenie sanácie environmentálnej záťaže v obci Pohronský Ruskov v celkovej sume 1,6 milióna EUR, ktorú by v zmysle napadnutých ustanovení mala znášať obec ako vlastník. Táto suma je vyššia, ako je celkový ročný príjem obce. Obec pritom nebola určená ako pôvodca ani povinná osoba a dotknutý pozemok získala v dobrej viere, že jej štát pomôže s odstránením environmentálnej záťaže. Obdobná situácia môže vzniknúť aj vo vzťahu k iným obciam alebo súkromným osobám, ktoré neboli príslušným orgánom určené ako pôvodcovia alebo povinné osoby.
26. Je nepochybné, že sanácia environmentálnych záťaží predstavuje verejný záujem celej spoločnosti. V danom prípade teda nie je namieste ukladať jednotlivcovi, ktorý vlastní nehnuteľnosť, na ktorej sa daná environmentálna záťaž nachádza, povinnosť znášať náklady na jej sanáciu v zásade v celej výške. Inak povedané, zo sanácie environmentálnej záťaže má prospech celá oblasť, na ktorej sa daná environmentálna záťaž nachádzala (spoločnosť aj prostredie), rovnako, ako environmentálna záťaž ovplyvňuje kvalitu života ľudí, ktorí bývajú v jej blízkosti. Jej sanáciou sa teda zlepšuje kvalita života celej skupiny obyvateľov, čím sa prakticky realizuje ich ústavou garantované právo na priaznivé životné prostredie. Nevidím dôvod, prečo by sa na úhrade nákladov na sanáciu environmentálnej záťaže mal

podieľať len vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej sa záťaž nachádza, pokiaľ vlastníkom nehnuteľnosti nie je zároveň pôvodcom záťaže či dokonca ani povinnou osobou. Za legitímne a ústavne udržateľné považujem, požadovať od takéhoto vlastníka, aby sa na úhrade nákladov sanácie podieľal v rozsahu, v akom sa v dôsledku tejto sanácie on sám obohatil (teda sumou, o ktorú sa v dôsledku sanácie zvýšila všeobecná hodnota jeho nehnuteľnosti, čo by zodpovedalo pôvodnému návrhu novelizačného zákona).

27. Zároveň platí, že štát má pozitívny ústavou zakotvený záväzok chrániť životné prostredie (čl. 44 ods. 1 a 4 ústavy), kam patrí aj odstraňovanie environmentálnych záťaží a ochrana života a zdravia obyvateľov, ktorí by mohli byť ohrození danou environmentálnou záťažou. Napadnutým ustanovením však zákonodarca presunul časť tohto pozitívneho vzťahu (uhradiť náklady vzniknuté v súvislosti so sanáciou) na súkromné osoby, resp. jednotky územnej samosprávy. Na tento postup nebol daný žiadny dôvod, nakoľko je povinnosťou štátu ochraňovať životy a zdravie obyvateľov predchádzaním vzniku environmentálnych katastrof, ako aj sanáciou existujúcich environmentálnych záťaží.
28. Podporujem účel a cieľ zákona o environmentálnych záťažoch a verejný záujem na odstránení existujúcich environmentálnych záťaží považujem za jednu z najvyšších priorít. Vychádzajúc z údajov dostupných v registri environmentálnych záťaží Slovenskej republiky možno konštatovať, že v súčasnosti je na území Slovenskej republiky evidovaných 328 potvrdených environmentálnych záťaží, z toho 152 s vysokou prioritou. Poukázať možno aj na mimoriadnu správu verejnej ochrany práv o situácii v riešení environmentálnych záťaží na území Slovenskej republiky, ktorú národná rada uznesením z 25. novembra 2020 vzala na vedomie. V rámci svojho prieskumu sa verejná ochrankyňa práv zamerala na štádium riešenia jednotlivých evidovaných environmentálnych záťaží a na rozhodnutia vydané príslušnými štátnymi orgánmi (určenie povinnej osoby, schválenie plánu práce). Pri vyhodnotení konštatovala pasivitu orgánov verejnej správy (neurčenie pôvodcu environmentálnej záťaže), nerešpektovanie zákonných lehôt, či nekonanie vlády Slovenskej republiky pri rozhodnutí o príslušnom ministerstve pri environmentálnych záťažoch, kde nebolo možné určiť povinnú osobu.
29. Z uvedeného je zrejmé, že sanácia environmentálnych záťaží predstavuje (resp. malo by predstavovať) jednu z priorít štátu v snahe ochraňovať život a zdravie svojich obyvateľov. Zodpovednosť za financovanie sanácií environmentálnych záťaží však nemôže byť v celom rozsahu paušálne presunutá na vlastníkov nehnuteľností bez prihliadnutia na zodpovednosť za vznik danej environmentálnej záťaže.
30. Zákonodarca však novelizačným zákonom nedoplnil do zákona o environmentálnych záťažoch len ustanovenie o povinnosti nahradiť finančné prostriedky použité na sanáciu environmentálnej záťaže. Novelizačný zákon takisto zavádza povinnosť pre príslušné ministerstvo rozhodnutím zriadiť záložné právo k sanovanej nehnuteľnosti v prípade, ak výška pohľadávky vyplývajúca z finančnej náhrady presahuje u vlastníka nehnuteľnosti sumu 1.000 EUR a ak nedošlo

k uzavretiu záložnej zmluvy podľa § 9a ods. 5 zákona o environmentálnych záťažiach a nebola uhradená pohľadávka vyplývajúca z finančnej náhrady.

31. Zriadenie záložného práva takisto zásadným spôsobom zasahuje do vlastníckeho práva, nakoľko vecnoprávne obmedzuje vlastníka pri disponovaní s majetkom (nad rámec všeobecnej úpravy záložného práva ide aj o osobitné obmedzenie podľa § 9b ods. 8 zákona o environmentálnych záťažiach). Argumentácia v tomto návrhu týkajúca sa obmedzenia vlastníckeho práva uložením povinnosti zaplatiť štátu finančnú náhradu za sanáciu environmentálnej záťaže sa v plnej miere vzťahuje aj na zriadenie záložného práva, resp. nútené zmluvné zriadenie záložného práva podľa § 9a ods. 5 zákona o environmentálnych záťažiach, ktoré majú zabezpečovať pohľadávku štátu voči vlastníkovi nehnuteľnosti. Mechanizmus obmedzenia vlastníckeho práva zriadením záložného práva je navyše spojený s neprijateľnou mierou právnej neistoty vlastníkov a možnej svojvôle zo strany štátnych orgánov. Na rozdiel od zriadenia záložného práva rozhodnutím príslušného ministerstva, pri ktorom zákon o environmentálnych záťažiach predpokladá bezodkladné vymáhanie pohľadávky od vlastníka sanovanej nehnuteľnosti (§ 9b ods. 1 v spojení s § 9a ods. 7), v prípade zriadenia záložného práva na základe zmluvy vôbec nie je zrejmé, na základe akých kritérií a kedy ministerstvo pristúpi k výkonu záložného práva, či dokonca samotnému vymáhaniu pohľadávky na náhradu finančných prostriedkov vynaložených na vykonanie sanácie environmentálnej záťaže (§ 9a ods. 1 *in fine* navodzuje dojem, že zmluvné zriadenie záložného práva je akousi alternatívou k splneniu záväzku, čo však nezodpovedá právnej realite).
32. To, že jednostranné ukladanie povinností zo strany štátu neštátnym subjektom predstavuje zásah do vyššie uvedených práv považujem za nesporné. Je pravdou, že čl. 1 Dodatkového protokolu ustanovuje, že ochrana práva na pokojné užívanie majetku nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom. Tomu korešponduje aj čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy, podľa ktorého: „*Povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.*“.
33. Z čl. 13 ods. 4 ústavy vyplývajú dve podmienky ústavnosti obmedzenia základného práva a slobody: (a) cieľ obmedzenia a (b) zachovanie podstaty a zmyslu ľudského práva po jeho obmedzení. Tieto dve podmienky vytvárajú všeobecné predpoklady na uplatnenie testu proporcionality pri obmedzovaní základných práv a slobôd.⁵
34. Podmienky stanovené v čl. 13 ods. 4 ústavy majú všeobecnú povahu vo vzťahu ku všetkým právam a slobodám, teda že musia byť splnené pri obmedzovaní každého jedného práva a každej jednej slobody. V niektorých prípadoch však ešte nad rámec ustanovenia čl. 13 ods. 4 ústavy samotné právo alebo sloboda predpokladá podmienky jeho obmedzenia. Takýmto prípadom je aj vlastnícke právo garantované čl. 20 ústavy.

⁵ Porovnaj OROSZ, L., SVÁK, J. a kol.: *Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I. (základné princípy a ľudské práva)*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2021, s. 144.

35. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba (i) v nevyhnutnej miere, (ii) vo verejnom záujme, (iii) na základe zákona, a (iv) za primeranú náhradu. Ku všeobecným podmienkam obmedzenia akéhokoľvek práva vyplývajúcim z čl. 13 ods. 4 teda v prípade vlastníckeho práva pristupujú ešte tieto osobitné podmienky, týkajúce sa výlučne práva na ochranu vlastníctva.
36. Možno si klásť otázku, či všeobecné podmienky obmedzenia základných práv ustanovené v čl. 13 ods. 4 ústavy predstavujú základ, ku ktorému neskôr prípadne pristupujú ďalšie podmienky vyplývajúce z úpravy konkrétneho základného práva, alebo či existencia osobitnej úpravy obmedzenia určitého základného práva znamená, že sa všeobecná úprava čl. 13 ods. 4 ústavy nepoužije.
37. Ústavný súd sa k tejto otázke dosiaľ vyjadril len okrajovo, pričom uviedol, že: *„Obmedziť základné práva a slobody v zmysle čl. 13 ods. 2 ústavy možno iba na základe podmienok ustanovených ústavou. Tieto podmienky, resp. dôvody môžu byť buď všeobecné (čl. 13 ods. 2, 3 a 4 ústavy), ktoré sa vzťahujú na obmedzovanie všetkých základných práv a slobôd, alebo osobitné (špeciálne), ktoré sa vzťahujú len na jednotlivé (konkrétne) základné práva a slobody“*.⁶
38. Zároveň sa ústavný súd v minulosti už podobnou otázkou zaoberal aj pri inej príležitosti, pričom vtedy dal prednosť aplikácii čl. 13 ods. 4 ústavy v spojení v čl. 20 ods. 1 ústavy pred aplikáciou čl. 20 ods. 4 ústavy. V danom prípade išlo o posudzovanie ústavného súladu zákona, ktorým štát uložil povinnosť telefonickým operátorom niesť podstatnú časť nákladov na zabezpečenie zariadení na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky. Ústavný súd v tomto prípade konštatoval, že: *„Koncept čl. 20 ods. 4 ústavy vrátane núteného obmedzenia vlastníckeho práva je odlišný od klasického vyvažovania obmedziteľných základných práv, ktoré sa uplatňuje pri čl. 20 ods. 1 ústavy. Niektoré základné práva majú tzv. absolútny charakter a nemôžu byť obmedzované. Iné práva, tzv. kvalifikované práva môžu byť obmedzované spôsobom ustanoveným v čl. 13 ods. 4 ústavy a spôsobom ustanoveným v ich limitačných klauzulách. Právo na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy je obmedziteľné týmto spôsobom, ktorý tu nazývame klasické vyvažovanie či klasické, resp. bežné obmedzenie. Ustanovenie čl. 20 ods. 4 ústavy v obvyklom chápaní upravuje nútené obmedzenie vlastníckeho práva, ktoré je druhom vyvlastnenia. Uvedené obmedzenie je úplne odlišné od bežného obmedzenia testovaného princípom proporcionality, pretože sa týka skôr konkretizovaného majetku než širšej majetkovej sféry. Predmet konania sa však týka dynamického zásahu do ekonomickej slobody. Napadnutá právna úprava neodobrá a nezaťažuje dotknutým subjektom konkrétny majetok alebo komponent majetku, ale uloženou povinnosťou permanentne zaťažuje ich hospodárenie. Vychádzajúc zo skutočnosti, že zásah sa netýka konkretizovanej majetkovej entity ani veci, že nedošlo k formálnemu odňatiu či záťaži konkretizovanej majetkovej entity, že majetkový základ podnikania nestratil schopnosť podnikateľského využitia a z intenzity a povahy*

⁶ ÚS SR, PL. ÚS. 01/09.

zásahu máme za to, že v predmetnej veci ide len o obmedzenie majetku, resp. kontrolu jeho užívania. Dynamická a nejednorázová povaha preskúmvanej povinnosti stavia otázku jej ústavnosti do prieniku práva na pokojné užívanie majetku či práva vlastníť majetok a práva na slobodné podnikanie.”⁷

39. Či už by sa ústavný súd v tomto prípade priklonil k prvému alebo druhému prístupu, domnievam sa, že v oboch prípadoch sú napadnuté ustanovenia v rozpore s ústavou, ako podrobnejšie vysvetľujem nižšie. Prikláňam sa však skôr k interpretácii súladnej s vyššie citovaným rozhodnutím, a teda, že napadnuté ustanovenia nespádajú pod vyvlastnenie podľa čl. 20 ods. 4 ústavy, ale pod čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení v čl. 13 ods. 4 ústavy, pretože napadnuté ustanovenia neodobrajú dotknutým subjektom konkrétny majetok ale uloženou povinnosťou uhradiť náklady na sanáciu environmentálnej záťaže v plnej výške zaťažujú ich hospodárenie. Uvedené zaťaženie je pre prípady sanácie environmentálnej záťaže uložené plošne, bez ohľadu na schopnosť a možnosti vlastníka náklady sanácie skutočne uhradiť, a preto môže mať v konkrétnych prípadoch drakonické až likvidačné dopady.
40. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu musí zásah do ústavou garantovaných práv vychádzať aj z princípu proporcionality, ktorý je vlastný právnemu štátu, za ktorý sa v čl. 1 ods. 1 ústavy označuje aj Slovenská republika, zvlášť jeho materiálnemu chápaniu. Podstatu a obsah princípu proporcionality ústavný súd opakovane vymedzil tak, že *„tento princíp predovšetkým znamená primeraný vzťah medzi cieľom (účelom) sledovaným štátom a použitými prostriedkami. V týchto súvislostiach cieľ (účel) sledovaný štátom smie byť sledovaný; prostriedky, ktoré štát použije, smú byť použité; použitie prostriedkov na dosiahnutie účelu je vhodné; použitie prostriedkov na dosiahnutie účelu je potrebné a nevyhnutné. Kritérium alebo princíp vhodnosti znamená, že stav, ktorý štát vytvorí zásahom, a stav, v ktorom treba sledovaný cieľ vidieť ako uskutočnený, sa nachádzajú vo vzájomnej súvislosti: cieľ musí byť v súlade s prostriedkom. Nevyhnutnosť znamená, že neexistuje iný stav, ktorý štát bez veľkej námahy môže rovnako vytvoriť, ktorý občana zaťažuje menej a ktorý súvisí so stavom, v ktorom treba sledovaný účel pokladať za uskutočnený. Inými slovami, cieľ nesmie byť dosiahnuteľný rovnako účinným, ale menej zaťažujúcim prostriedkom.”⁸*
41. Test proporcionality sa zakladá z troch po sebe nasledujúcich krokov (subtestov).⁹ Prvým krokom je posudzovanie napadnutej úpravy z hľadiska **vhodnosti**, resp. existencie dostatočne dôležitého cieľa a racionálnej väzby medzi príslušnou (napadnutou) právnou normou a cieľom (účelom) právnej úpravy. Druhým krokom je posúdenie napadnutej právnej úpravy uplatnením kritéria **nevyhnutnosti**,

⁷ ÚS SR, PL. ÚS 23/06.

⁸ ÚS SR, PL. ÚS 3/00.

⁹ Možno tiež vychádzať z päťstupňovej limitačnej klauzuly vytvorenej ESLP. Pozri OROSZ, L., SVÁK, J. a kol.: *Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I. (základné princípy a ľudské práva*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2021, s. 144.

potrebnosti či použitia najmenej drastických, resp. šetrnejších prostriedkov. Napokon, tretím krokom je hľadisko **primeranosti** (t. j. proporcionality v užšom zmysle slova) vo vzťahu k zamýšľanému cieľu. Aby bolo napadnuté ustanovenie v súlade s princípom proporcionality, musí splniť všetky tri subtesty (kroky). Inými slovami, nesplnenie čo i len jedného zo subtestov znamená nesplnenie testu proporcionality ako celku a neústavnosť napadnutého právneho predpisu.

42. Pokiaľ ide o subtest vhodnosti, resp. existencie dostatočného verejného záujmu a racionálnej väzby medzi napadnutými ustanoveniami a sledovaným cieľom, akceptujem, že tento by v tunajšom prípade mohol byť naplnený. Ako som zdôraznila vyššie, riešenie environmentálnych záťaží považujem za veľmi dôležitú prioritu a verejný záujem. Je takisto nesporné, že štát by mal prevziať zodpovednosť za odstránenie existujúcich environmentálnych záťaží v prípade, ak nie je možné určiť pôvodcu alebo povinnú osobu. Zároveň však treba povedať, že cieľom napadnutých ustanovení nie je odstrániť environmentálne záťaže, ale zaistiť návratnosť finančných prostriedkov, ktoré boli vynaložené na sanáciu environmentálnych záťaží nachádzajúcich sa na nehnuteľnostiach, ktorých vlastníkom alebo správcom nie je štát. Preto sa nazdávam, že test proporcionality nie je splnený už pri prvom subteste vhodnosti, a to z dôvodu absencie dostatočne odôvodneného verejného záujmu, ktorý by legitimizoval zásah do základných práv a slobôd. Pokiaľ by sa napadnuté ustanovenia aplikovali v praxi, jediné, čo by to zmenilo je, že by sa zvýšil objem peňazí v štátnom rozpočte. To však nemožno považovať za verejný záujem. Primárny cieľ zákona o environmentálnych záťažích je splnený už sanáciou environmentálnej záťaže, a to bez ohľadu na to, kto znáša náklady spojené so sanáciou. Napriek tomu, pokiaľ by ústavný súd vec posúdil tak, že prvý subtest vhodnosti je splnený, som presvedčená, že test proporcionality by nebol splnený ani pri jednom z ďalších subtestov.
43. V prípade subtestu nevyhnutnosti je situácia o niečo zložitejšia. Je zrejmé, že medzi deklarovaným cieľom, ktorým podľa dôvodovej správy je „vytvoriť efektívny mechanizmus, ktorým by bolo možné zabezpečiť návratnosť finančných prostriedkov, ktoré boli vynaložené na sanáciu environmentálnej záťaže“ a napadnutými ustanoveniami je daná príčinná súvislosť. Inak povedané, v prípade, ak by sa napadnuté ustanovenia v praxi aplikovali, návratnosť finančných prostriedkov vynaložených na sanáciu environmentálnych záťaží by bola zabezpečená. To však nie je jediná skutočnosť, ktorá je v rámci subtestu nevyhnutnosti ústavne relevantná. Podmienkou totiž je aj neexistencia menej drastického spôsobu na dosiahnutie deklarovaného cieľa. V tomto prípade som však presvedčená, že menej drastický spôsob na dosiahnutie deklarovaného cieľa existuje.
44. Podľa rozhodovacej praxe ústavného súdu: „Test nevyhnutnosti má preveriť, či zákonné obmedzenie danej preskúmvanej úrovne je naozaj nevyhnutné, teda či na dosiahnutie legitímneho cieľa nie je k dispozícii menej obmedzujúci, menej invazívny prostriedok. Myšlienka testu spočíva v tom, že právna norma nemá obmedzovať

*základné právo alebo slobodu viac než je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa alebo inak, že právna norma má dosahovať cieľ najmenej ľudskoprávne drastickým spôsobom.*¹⁰

45. V prípade financovania sanácie environmentálnych záťaží však jednoznačne existujú menej invazívne prostriedky, ktoré by podľa môjho názoru boli v súlade s ústavou. Jedným z možných menej invazívnych prostriedkov na dosiahnutie cieľa by mohol byť taký mechanizmus náhrady za sanáciu environmentálnej záťaže, s ktorým počítal aj pôvodný poslanecký návrh novelizačného zákona (pred prijatím poslaneckého pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu), a teda mechanizmus, podľa ktorého by bol vlastník sanovanej nehnuteľnosti povinný nahradiť štátu sumu, o ktorú sa zvýšila trhovú hodnotu jeho nehnuteľnosti (teda sumu, o ktorú sa v dôsledku sanácie sám majetkovo obohatil).
46. Ako som uviedla vyššie, sanáciu environmentálnych záťaží považujem za prioritu. Takisto si uvedomujem, že v prípade, ak by štát uhrádzal náklady spojené so sanáciou environmentálnej záťaže na cudzej nehnuteľnosti bez akejkoľvek účasti vlastníka nehnuteľnosti, predstavovalo by to v mnohých prípadoch nehnuteľností vo vlastníctve súkromných subjektov nepriamu štátnu pomoc, ktorá nie je bez ďalšieho zlučiteľná s právom Európskej únie a mohla by byť aj nespravodlivá. Na tomto mieste je však potrebné povedať, že novelizačný zákon ide ďaleko za primeranú a nehraničujúcu hranicu. O nepriamu štátnu pomoc by nešlo ani v prípade schválenia pôvodného znenia poslaneckého návrhu zákona. Napadnuté ustanovenia požadujú od vlastníka sanovanej nehnuteľnosti finančnú náhradu vo výške „účelne vynaložených prostriedkov na vykonanie geologického prieskumu environmentálnej záťaže a sanáciu environmentálnej záťaže“. V praxi by sa teda mohlo stať, že sanácia environmentálnej záťaže nachádzajúcej sa na nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom alebo správcom nie je štát, bude stáť napr. 1.000.000 EUR. Zároveň je však možné, že trhovú hodnotu nehnuteľnosti by stúpila len o 100.000 EUR. V súčasnosti, podľa napadnutých ustanovení, by bol vlastník nehnuteľnosti povinný zaplatiť štátu za sanáciu nehnuteľnosti 1.000.000 EUR, a to bez ohľadu na to, že táto náhrada je vyššia ako samotná trhovú hodnotu nehnuteľnosti po vykonaní sanácie. Z toho dôvodu nepovažujem subtest nevyhnutnosti za splnený, a mám za to, že napadnuté ustanovenia nie sú v súlade s ústavou.
47. Subtest primeranosti (resp. proporcionality v užšom slova zmysle) nie je v tomto prípade potrebné a ani možné vykonať, nakoľko nie je naplnený predchádzajúci subtest, t. j. subtest nevyhnutnosti.
48. Ak by ústavný súd z akéhokoľvek dôvodu považoval subtest nevyhnutnosti za naplnený, mám za to, že test proporcionality by nebol splnený pri subteste primeranosti. Jadrom tohto subtestu je vyvažovanie a hľadanie proporcionality medzi obmedzeným právom (v danom prípade právom vlastníť majetok) a medzi deklarovaným cieľom opatrenia zasahujúcim do daného práva.

¹⁰ ÚS SR, PL. ÚS. 23/06.

49. V prípade napadnutých ustanovení som presvedčená, že toto opatrenie nie je proporčné vo vzťahu k obmedzeniu vlastníckeho práva. Ako bolo spomenuté vyššie, toto opatrenie by v praxi mohlo spôsobiť, že vlastníci sanovanej nehnuteľnosti by bol povinný štátu zaplatiť sumu niekoľkonásobne prevyšujúcu trhovú hodnotu sanovanej nehnuteľnosti. Okrem toho, v prípade schváleného mechanizmu náhrady za sanáciu environmentálnej záťaže sa absolútne neberie ohľad na zodpovednosť za vznik environmentálnej záťaže, čo takisto vnímam ako problematické pri posudzovaní proporcionality napadnutých ustanovení.
50. Vzhľadom na vyššie uvedené považujem napadnuté ustanovenia za nesúladné s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 a 4 ústavy a s čl. 1 Dodatkového protokolu.

V. Nesúlad napadnutého ustanovenia s čl. 65 ods. 1 v spojení s čl. 67 ods. 3 ústavy: *Napadnuté ustanovenia porušujú právo samosprávy vlastníť a voľne disponovať so svojím majetkom tým, že jednostranne ukladajú povinnosť samosprávam vynaložiť svoje finančné prostriedky istým spôsobom.*

51. Podľa čl. 65 ods. 1 ústavy: „*Obec a vyšší územný celok sú právnické osoby, ktoré za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodária s vlastným majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami.*“.
52. Slovné spojenie „*za podmienok ustanovených zákonom*“ odkazuje na zákon Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, resp. na zákon č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov.
53. Podľa § 1 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení zákona č. 258/2009 Z. z.: „*Majetok obce tvoria nehnuteľné veci a hnutel'né veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva, ktoré sú vo vlastníctve obce podľa tohto zákona alebo ktoré nadobudne obec do vlastníctva prechodom z majetku Slovenskej republiky na základe tohto zákona alebo osobitného predpisu, alebo vlastnou činnosťou.*“.
54. Podľa čl. 67 ods. 3 ústavy: „*Štát môže zasahovať do činnosti obce a vyššieho územného celku len spôsobom ustanoveným zákonom.*“.
55. Hlavným účelom čl. 65 ods. 1 ústavy je zakotviť autonómiu samospráv vo veciach hospodárenia so svojim majetkom a ochrániť samosprávy pred nedovolenými zásahmi štátu do tejto autonómie. Hlavným účelom čl. 67 ods. 3 ústavy je zabezpečiť, aby štát mohol do činnosti samosprávy zasahovať len spôsobom, ktorý je výslovne a priamo ustanovený zákonom (teda všeobecná autonómia samosprávy s výnimkou zákonom taxatívne uvedených záležitostí). To znamená, že oprávnenie štátu zasiahnuť určitým spôsobom do činnosti samosprávy musí byť najskôr výslovne ustanovené zákonom (v súlade s princípom generality práva ako všeobecné pravidlo správania) a až následne môže byť toto oprávnenie v individuálnom prípade vykonané.

56. Samostatné hospodárenie samospráv so svojím majetkom je jednou z najdôležitejších súčastí práva na samosprávu, čo uznáva aj odborná literatúra, podľa ktorej: *„K právu obce na samostatné hospodárenie s vlastným majetkom a finančnými prostriedkami musíme nutne uviesť, že je imanentným východiskom pre právo obce na samosprávu, pretože bez neho by toto právo bolo v podstate nereálne, resp. nerealizovateľné. "Hospodárska" samostatnosť a nezávislosť je základom pre obec v postavení verejnoprávnej korporácie, obce ako právnickej osoby. Práve vlastné finančné prostriedky a vlastný majetok, ako aj s tým súvisiaca možnosť samostatne o nich rozhodovať, resp. rozhodovať o ich použití je materiálno-ekonomická základňa, z ktorej sa odvádza skutočná možnosť samostatne spravovať svoje záležitosti.“*¹¹.
57. Vlastnícke právo chránené čl. 20 ústavy, ktorého obsahom je aj právo voľne disponovať s predmetom svojho vlastníctva, patrí aj samosprávam vo vzťahu k majetku, ktorý vlastní. Ako je uvedené v časti IV tohto návrhu, medzi majetok patria aj finančné prostriedky, ktorými osoba disponuje.
58. V prípade náhrady za sanáciu environmentálnej záťaže vykonanej na nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom je obec alebo vyšší územný celok je možné prihliadnuť na argumentáciu prezentovanú v časti IV tohto návrhu, nakoľko, ako bolo spomenuté vyššie, obsah vlastníckeho práva chráneného čl. 20 ústavy je rovnaký bez ohľadu na subjekt, ktorému toto právo patrí. Nad rámec porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy však vo vzťahu k uloženiu povinnosti samosprávam nahradiť štátu náklady spojené so sanáciou environmentálnej záťaže dochádza takisto k porušeniu ustanovení ústavy upravujúcich právo na samosprávu, konkrétne právo orgánom samosprávy samostatne hospodáriť so svojim majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami.
59. Ústavný súd Českej republiky v minulosti uviedol, že: *„Jedním ze základních atributů samosprávy je právo samosprávných celků samostatně hospodařit se svým majetkem, a to na vlastní účet a vlastní odpovědnost. Obsah vlastnického práva tvoří oprávnění vlastníka věc držet, užívat ji, požívat její plody a užitky, jakož i oprávnění s věcí nakládat. Přitom možnost s věcí nakládat je považována za stěžejní... Je třeba přisvědčit návrhovateli, že stav, kdy stát se cítí být oprávněn zavázat samosprávné kraje jakýmkoli podmínkami, jejichž neplnění navíc sankcionuje citelnými pokutami, je v rozporu s čl. 101 odst. 4 Úst, podle kterého stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků jen tehdy, vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.“*¹².
60. V prípade napadnutých ustanovení sa do stretu dostávajú právo samosprávy samostatne hospodáriť so svojím majetkom a finančnými prostriedkami a záujem štátu na návratnosti finančných prostriedkov vynaložených na sanáciu environmentálnych záťaží. Uvedené právo samospráv samozrejme nie je právom absolútnym, čo znamená, že za splnenia určitých podmienok ho je možné obmedziť. Rovnako, ako pri obmedzovaní vlastníckeho práva, ktorému sa venujem v časti IV vyššie, aj v prípade práva na samostatné hospodárenie s majetkom samosprávy je potrebné vykonať test proporcionality. Podľa môjho názoru však zásah do tohto

¹¹ TRELLOVÁ, L.: *Ústavnoprávne aspekty územnej samosprávy*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018, s. 139.

práva neprejde testom proporcionality (z tých istých dôvodov, ktoré uvádzam v časti IV tohto návrhu), čo znamená, že zásah nie je v súlade s ústavou.

61. Usudzujem, že netreba test proporcionality vykonávať znova, keďže argumenty vo vzťahu k právu samosprávy voľne disponovať s majetkom sú v zásade totožné s argumentmi, ktoré uvádzam vyššie vo vzťahu k neprimeranému zásahu do práva vlastníť majetok. Preto v tejto časti odkazujem na časť IV tohto návrhu.
62. Z napadnutých ustanovení ani z celého znenia novelizovaného zákona žiadnym spôsobom nevyplýva, že by štát mal v úmysle aspoň čiastočne kompenzovať vzniknuté náklady súvisiace s predmetnou povinnosťou. Ako som spomínala vyššie, existuje aj príklad na to, že splnenie povinnosti uloženej napadnutými ustanoveniami mohla byť pre obce, resp. vyššie územné celky, v niektorých prípadoch likvidačná. V prípade obce Pohronský Ruskov ide o finančnú náhradu vo výške 1,6 milióna EUR, pričom táto suma prevyšuje celkový ročný príjem tejto obce. Samozrejme, obce majú množstvo iných úloh, ktoré im boli zverené, resp. ktoré boli na ne prenesené, a ktoré musia financovať zo svojho rozpočtu.
63. Akceptovanie režimu poskytovania plnej finančnej náhrady za sanácie environmentálnych záťaží tak, ako bol schválený novelizačným zákonom, by však znamenalo, že obce by neboli schopné financovať iné svoje úlohy, čo by viedlo k ich zadlžovaniu. V praktickej rovine by mohla nastať situácia, kedy by obce, ktoré sú vlastníelmi nehnuteľností, na ktorých sa nachádza environmentálna záťaž sanovaná z verejných prostriedkov, boli povinné zaviesť ozdravný režim, resp. po splnení podmienok by ministerstvo financií mohlo rozhodnúť o zavedení nútenej správy podľa § 19 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Napadnuté ustanovenia tak nielen porušujú ústavou garantované práva, ale okrem toho môžu spôsobiť aj zlikvidovanie samosprávy ako takej, resp. finančnú deštrukciu niektorých obcí, ktoré sa v dobrej viere spoliehali na to, že štát im s úhradou nákladov na sanáciu pomôže.
64. Vzhľadom na vyššie uvedené považujem napadnuté ustanovenia za nesúladné s čl. 65 ods. 1 v spojení s čl. 67 ods. 3 ústavy.

VI. Nesúlad napadnutých ustanovení s č. 6 ods. 1 až 3 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti: *Napadnuté ustanovenia porušujú ústavné pravidlá rozpočtovej zodpovednosti a transparentnosti tým, že samosprávam znemožňujú hospodáriť so svojimi finančnými prostriedkami tak, ako im tieto pravidlá prikazujú, osobitne pokiaľ ide o dodržanie povolených limitov dlhu.*

65. Podľa čl. 6 ods. 1 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti: „Štát finančne nezabezpečuje platobnú schopnosť a nezodpovedá za platobnú schopnosť obce alebo vyššieho územného celku. Postup pri riešení platobnej neschopnosti obce alebo vyššieho územného celku ustanovuje zákon.“.

¹² ÚS ČR, PL. ÚS 01/02.

66. Nazdávam sa, že ak štát nezabezpečuje platobnú schopnosť samospráv, ktoré si tým pádom za ňu zodpovedajú samy, pre štát z toho implicitne vyplýva negatívny záväzok spočívajúci v povinnosti zdržať sa takých zásahov do sféry samospráv, ktorými by ich platobnú schopnosť ohrozil. Napadnuté ustanovenia predstavujú práve takýto zásah, keďže subjekt územnej samosprávy môže byť nútený hradiť zo svojich finančných prostriedkov sumu, ktorá nie je nijako maximálne ohraničená (a teoreticky môže i prevyšovať jeho celkový ročný príjem, ako vidno aj na príklade obce Pohronský Ruskov uvedenom v bode 25 vyššie), pričom nemá možnosť vybrať si, kedy a či bude tento výdavok realizovať. Rovnako to platí aj pre subjekty územnej samosprávy, ktoré nie sú pôvodcami sanovanej environmentálnej záťaže. Uplatňovanie napadnutých ustanovení môže v tomto prípade, bez legitímnych dôvodov, ohroziť alebo až znefunkčniť platobnú schopnosť obcí a vyšších územných celkov.
67. Podľa čl. 6 ods. 2 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti: *„Ak zákon pri úprave pôsobnosti ustanovuje nové úlohy obci alebo vyššiemu územnému celku, štát na ich plnenie súčasne zabezpečí obci alebo vyššiemu územnému celku zodpovedajúce finančné prostriedky.“*
68. Pod pojmom „nové úlohy“ treba primárne rozumieť situáciu, keď sa rozširuje okruh originálnych kompetencií samospráv. Právna veda však zároveň pripomína, že nemožno kategoricky trvať len na tomto najužšom možnom chápaní pojmu „nové úlohy“ a treba vždy brať do úvahy podstatu tohto ustanovenia a účel, ktorý sa ním sleduje.¹³ V tomto prípade formálne nejde o presun novej kompetencie zo štátu na samosprávu. Ide o zavedenie novej povinnosti obce, a to uhradiť v plnej výške sanáciu environmentálnej záťaže na pozemku v jej vlastníctve, ktorú zabezpečil štát. Vo výsledku a z pohľadu hospodárenia obce je to však to isté, ako keby štát preniesol na obec novú úlohu – úlohu zabezpečiť sanáciu environmentálnej záťaže na jej pozemkoch. Paradoxne, keby štát na samosprávy preniesol takúto novú úlohu, potom by mu na základe čl. 6 ods. 2 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti nepochybne vznikla povinnosť zabezpečiť im na jej plnenie zodpovedajúce finančné prostriedky. Štát formálne nepreniesol na samosprávy nové úlohy, ale určil im povinnosť uhradiť v plnej výške náklady za splnenie úlohy, ktorú vykoná na pozemku obce štát. Tým podľa mňa dochádza k postupu *in fraudem constitutionis*, pretože takýmto spôsobom nemožno obchádzať podstatu a zmysel čl. 6 ods. 2 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Platí to tým viac, že zabezpečenie sanácie environmentálnej záťaže je vecou verejného záujmu, a nielen prospechu obce alebo vyššieho územného celku ako vlastníka dotknutého pozemku. Ak bude mať samospráva povinnosť v tom rozsahu, v akom jej ju ukladajú napadnuté ustanovenia, potom si bude musieť vybrať, či finančné prostriedky, ktoré má k dispozícii, použije na plnenie úloh, ktoré je povinná plniť, alebo bude platiť štátu náklady sanácie environmentálnej záťaže na úkor splnenia týchto úloh, v čom zreteľne vidno kolíziu s čl. 6 ods. 2 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

¹³ Pozri GIBA, M. BUJŇÁK, V.: *Nové úlohy obcí a vyšších územných celkov v kontexte ústavnej úpravy rozpočtovej zodpovednosti*. In: *Justičná revue*. 2021, č. 4, s. 445 – 456.

69. Podľa čl. 6 ods. 3 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti: *„Ak celková suma dlhu obce alebo vyššieho územného celku dosiahne 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a viac, obec alebo vyšší územný celok sú povinní zaplatiť pokutu, ktorú ukladá ministerstvo financií, a to vo výške 5 % z rozdielu medzi celkovou sumou dlhu a 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka. Celkovú sumu dlhu obce alebo vyššieho územného celku ustanovuje zákon.“*.
70. Toto ustanovenie zakotvuje sankčný mechanizmus, ktorý má samosprávy nútiť udržiavať ich dlhy v medziach určených ústavodarcom ako tolerovateľné. Napadnuté ustanovenia však svojou konštrukciou vo vzťahu k samosprávam spôsobujú, že vykonaním sanácie environmentálnej záťaže samosprávam priamo zo zákona vzniká záväzok voči štátu uhradiť náklady na ňu. Tento záväzok sa automaticky premietne do výdavkovej časti ich rozpočtu. Ak výška tohto záväzku v spojení s ostatnými pasívami bude taká, že celková suma dlhu obce alebo vyššieho územného celku prekročí limity čl. 6 ods. 3 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti (a súčasne nebude aktívna úniková klauzula podľa čl. 6 ods. 4 tohto ústavného zákona), vznikne dôvod uložiť obci pokutu. Z celkového ladenia tohto mechanizmu a aj podľa názoru právnej vedy¹⁴ je pritom jasné, že nie je len možnosťou, ale povinnosťou ministerstva financií (štátu) v tomto prípade pokutu obci uložiť. Stav, keď štát bude ukladať obci pokutu *de facto* za to, že si splnila voči štátu povinnosť, ktorú jej on sám uložil, považujem za absurdný, neprijateľný a protiústavný.
71. Vzhľadom na to, že napadnuté ustanovenia sa vzťahujú na všetkých vlastníkov pozemkov, teda aj na obce a vyššie územné celky, z vyššie uvedených dôvodov ju považujem za rozpornú aj s čl. 6 ods. 1 až 3 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. V tomto konkrétnom bode protiústavnosť nespočíva v zásahu do vlastníckeho práva obcí a vyšších územných celkov, ale v zásahu, ktorý subjektom územnej samosprávy potenciálne znemožňuje hospodáriť tak, ako im prikazujú ústavné pravidlá rozpočtovej zodpovednosti a transparentnosti. Tieto pravidlá sú zakotvené na ústavnej úrovni právneho poriadku, preto bežný zákon nemôže zabrániť ich efektívnej aplikácii resp. zasiahnuť ich samotný zmysel takým spôsobom, že ich paralyzuje alebo spôsobí, že budú fungovať v úplnom rozpore so svojím účelom.

VII. Nesúlad napadnutých ustanovení s čl. 1 ods. 1 ústavy: *Napadnuté ustanovenia porušujú princíp právnej istoty tým, že sa majú uplatňovať aj na sanácie začaté pred dňom účinnosti novelizačného zákona, pokiaľ boli ukončené po dni účinnosti novelizačného zákona.*

72. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy: *„Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.“*.

¹⁴ GIBA, M., BUJŇÁK, V.: Výkladové problémy ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. In *Justičná revue*. 2020, č. 10, s. 1127.

73. Slovenská republika sa považuje za materiálny právny štát, o ktorom ústavný súd v minulosti uviedol: „*Koncepcia materiálneho právneho štátu akcentuje vo vzťahu k zákonodarcovi požiadavku rešpektovania základných práv a slobôd v rámci normatívnej regulácie spoločenských vzťahov. Podľa názoru ústavného súdu je povinnosťou všetkých štátnych orgánov zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorým boli priznané (m. m. I. ÚS 17/99, I. ÚS 44/99). Koncepcia materiálneho právneho štátu zahŕňa zároveň požiadavku na obsahovú a hodnotovú kvalitu právnej normy, ktorá má zaistiť primeranosť použitého právneho prostriedku implementovaného vo zvolenej legislatívnej regulácii, vo vzťahu k legitímnemu cieľu sledovanému zákonodarcom (zákonodarcom deklarovanému účelu právnej regulácie) a súlad zvoleného legislatívneho opatrenia s ústavnými princípmi a demokratickými hodnotami vytvárajúcimi koncept materiálneho právneho štátu (obdobne napr. PL. ÚS 22/06). [...] Materiálny právny štát sa nezakladá na zdanlivom dodržiavaní práva či na formálnom rešpektovaní jeho obsahu spôsobom, ktorý predstiera súlad právne významných skutočností s právnym poriadkom. Podstata materiálneho právneho štátu spočíva v uvádzaní platného práva do súladu so základnými hodnotami demokraticky usporiadanej spoločnosti a následne v dôslednom uplatňovaní platného práva bez výnimiek založených na účelových dôvodoch.*“¹⁵.
74. Koncepcia právneho štátu v sebe zahŕňa niekoľko princípov, ktoré musia byť kumulatívne a nepretržite napĺňané, aby sme mohli o danom štáte povedať, že ide o právny štát v materiálnom slova zmysle. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi identifikoval niekoľko čiastkových princípov, ktoré patria medzi princípy demokratického a právneho štátu. Medzi ústavným súdom identifikované princípy demokratického a právneho štátu patria aj princíp právnej istoty¹⁶ a princíp zákazu retroaktivity.¹⁷
75. Podľa § 19a zákona o environmentálnych záťažiach: „*Povinnosť finančnej náhrady sa vzťahuje aj na nehnuteľnosti, ktorých vlastníkom nie je štát a na ktorých sa nachádza environmentálna záťaž, ktorej sanácia sa ukončí po 1. júni 2022.*“
76. Inak povedané, povinnosť zaplatiť štátu náhradu za sanáciu environmentálnej záťaže sa vzťahuje aj na vlastníka pozemku, na ktorom sanácia prebiehala v čase, kedy novelizačný zákon ešte nebol ani v medzirezortnom pripomienkovom konaní. Je zrejmé, že sanácia environmentálnej záťaže netrvá jeden deň. Považujem za neprípustné, aby vlastníci nehnuteľností, na ktorých sa nachádza environmentálna záťaž, ktorá sa začala sanovať v minulosti, kedy zákon o environmentálnych záťažach nepoznal povinnosť štátu vymáhať náhradu za sanáciu environmentálnej záťaže, boli povinní túto náhradu štátu platiť.
77. Vlastníci nehnuteľností, na ktorých sa nachádza environmentálna záťaž, mali legitímne očakávanie, že štát bude znášať (alebo im aspoň pomôže znášať) náklady

¹⁵ ÚS SR, PL. ÚS 17/2008.

¹⁶ ÚS SR, PL. ÚS 7/2017, PL. ÚS 6/04, PL. ÚS 17/2014.

¹⁷ ÚS SR, PL. ÚS 7/2017, PL. ÚS 49/03, I. ÚS 238/04, PL. ÚS 9/2013.

vzniknuté sanáciou danej environmentálnej záťaže. Prijatím novelizačného zákona však bolo neprimeraným a nepripustným spôsobom zasiahnuté do týchto legitímnych očakávaní tým, že vlastníci nehnuteľností sú povinní nahradiť štátu plnú sumu nákladov za sanáciu, pokiaľ sa sanácia ukončí po 1. júni 2022 (teda po dni účinnosti napadnutých ustanovení). Ako hypotetický príklad uvádzam situáciu, kedy by sa sanácia environmentálnej záťaže ukončila 2. júna 2022, teda deň po účinnosti napadnutých ustanovení. Bez ohľadu na to, kedy sa sanácia začala vykonávať a bez ohľadu na zodpovednosť za vznik environmentálnej záťaže je vlastník sanovanej nehnuteľnosti povinný nahradiť štátu celé náklady na sanáciu.

VIII. Dôvody na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení

78. Podľa čl. 125 ods. 2 ústavy a § 78 ZoUS ústavný súd môže pozastaviť účinnosť napadnutého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého jeho ustanovenia, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok.
79. Uplatňovanie napadnutých ustanovení môže ohroziť vlastnícke právo, konkrétne jednu z jeho základných zložiek, a to právo fyzických a právnických osôb a samosprávy disponovať voľne so svojim majetkom priznaným osobám, ktorým napadnuté ustanovenia ukladá povinnosť nahradiť štátu prostriedky vynaložené na sanáciu environmentálnej záťaže. Zároveň sa napadnutými ustanoveniami môže zasiahnuť aj do práva na samosprávu, keďže aj obce alebo vyššie územné celky môžu byť vlastníkmi nehnuteľností, na ktorých sa nachádza environmentálna záťaž, ktorá sa má odstrániť. Čo sa týka práva samosprávy voľne disponovať so svojim majetkom, toto požíva takú istú ochranu, ako vlastnícke právo akéhokolvek iného subjektu. Dokonca skutočnosť, že ide o samosprávu, ktorej vlastnícke právo sa obmedzuje, len zdôrazňuje silu tejto ochrany, keďže ústava zakotvuje toto právo hneď na dvoch miestach (čl. 20 ods. 1 a čl. 65 ods. 1 ústavy). Ohrozenie týchto práv hrozí okamžite a bezprostredne, nakoľko podľa prechodného ustanovenia § 19a zákona o environmentálnych záťažach sa povinnosť nahradiť štátu prostriedky vynaložené na sanáciu environmentálnych záťaží vzťahuje aj na už prebiehajúce sanácie, pokiaľ sa ukončia po 1. júni 2022.
80. Ústavný súd v doterajšej judikatúre ozrejmil, ako chápe predpoklad pozastavenia účinnosti spočívajúci v ohrození základných práv a slobôd.¹⁸ Predpoklad pozastavenia účinnosti spočívajúci v ohrození základných práv a slobôd znamená najmä situáciu, v ktorej bude ďalším uplatňovaním napadnutého právneho predpisu zúžený rozsah chráneného priestoru jednotlivých základných práv a slobôd.¹⁹ Pozastaviť účinnosť napadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, možno len na základe takých dôvodov, ktoré zakladajú „záver o bezprostrednom ohrození základných práv a slobôd“.²⁰

¹⁸ ÚS SR, PL. ÚS 9/2016, PL. ÚS 8/2017.

¹⁹ ÚS SR, PL. ÚS 1/02.

²⁰ ÚS SR, PL. ÚS 47/03.

81. Ohrozenie základných práv a slobôd v prípade ďalšieho uplatňovania napadnutých ustanovení je podľa judikatúry ústavného súdu²¹ dostatočne odôvodnené vtedy, ak ohrozenie (hrozba) je reálne (atribút reálnosti ohrozenia), priame (atribút bezprostrednosti ohrozenia) a možno konkretizovať spôsob ohrozenia (atribút konkrétnosti ohrozenia). Je dôležité, aby atribúty reálnosti, bezprostrednosti a konkrétnosti ohrozenia základných práv alebo slobôd nadobudli takú intenzitu a závažnosť, ktorá v konkrétnom posudzovanom prípade odôvodní vstup ústavného súdu do sféry pôsobnosti zákonodarcu pozastavením účinnosti právneho predpisu ešte pred samotným meritórnym preskúmaním jeho súladu s ústavným poriadkom, a to v záujme zaistenia účinnej a efektívnej ochrany ústavnosti.²²
82. K podmienke reálnosti ohrozenia základných práv a slobôd, konkrétne najmä vlastníckeho práva, som sa už vyjadrovala vyššie a považujem jej splnenie za nespochybniteľné. Nadobudnutím účinnosti novelizačného zákona vznikla vlastníkom nehnuteľností, na ktorých sa nachádza environmentálna záťaž sanovaná z verejných prostriedkov, povinnosť nahradiť štátu finančné prostriedky vynaložené na sanáciu tejto environmentálnej záťaže bez obmedzenia, ktorá prevyšuje rozsah ich majetkového obohatenia v dôsledku vykonanej sanácie. Štát je teda povinný od vlastníka nehnuteľnosti požadovať plnú finančnú náhradu v prípade všetkých sanácií financovaných z verejných zdrojov, ktoré sa ukončili po 1. júni 2022. Z uvedeného je zrejmé, že atribút reálnosti je v danom prípade naplnený.
83. V danom prípade je splnená aj podmienka bezprostrednosti ohrozenia základných práv a slobôd napadnutými ustanoveniami, nakoľko tieto sa uplatňujú počnúc dňom 1. júna 2022. Okrem toho pre štát stanovujú povinnosť, nielen možnosť domáhať sa finančnej náhrady za sanáciu. Ak teda bude konkrétna sanácia ukončená po 1. júni 2022, štát nemá v súčasnosti inú možnosť ako finančné prostriedky použité na sanáciu environmentálnej záťaže vymáhať od vlastníkov nehnuteľností, na ktorých sa daná environmentálna záťaž nachádzala.
84. Podmienka konkrétnosti ohrozenia základných práv a slobôd napadnutými ustanoveniami je takisto splnená, pretože v tomto návrhu je dostatočne konkretizovaný spôsob (a v rámci možností aj rozsah) ohrozenia základných práv a slobôd, konkrétne najmä základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy vo vzťahu ku všetkým subjektom, resp. čl. 65 ods. 1 a čl. 67 ods. 3 ústavy vo vzťahu k samosprávam, ktoré takisto môžu byť a sú vlastníkmi nehnuteľností, na ktorých sa nachádzajú environmentálne záťaže, ktoré boli sanované z verejných prostriedkov. Ústavný súd už v minulosti uznal, že hrozba porušenia práva na pokojné užívanie majetku je jedným z dôvodov, pre ktoré možno pozastaviť účinnosť napádaného právneho predpisu.²³

²¹ ÚS SR, PL. ÚS 26/2019.

²² *Ibid.*

²³ ÚS SR, PL. ÚS 13/2012.

85. Okrem ohrozenia základných práv a slobôd by uplatňovaním napadnutých ustanovení, podľa môjho názoru mohlo dôjsť aj k značným hospodárskym škodám alebo iným nenapraviteľným následkom. Náklady na sanáciu environmentálnej záťaže bývajú vysoké, čo som ilustrovala na príklade obce Pohronský Ruskov, v ktorej sa nachádza environmentálna záťaž, sanácia ktorej by stála 1,6 milióna EUR. Tento mechanizmus náhrady finančných prostriedkov vynaložených na odstraňovanie environmentálnych záťaží bol pritom do novelizačného zákona pridatý až poslaneckým pozmeňujúcim a doplňujúcim návrhom, pričom o tomto mechanizme sa neviedla verejná debata a neprebehol ani riadny legislatívny proces. Vlastníci nehnuteľností, na ktorých sa sanovaná environmentálna záťaž nachádza (z ktorých významnú časť tvorí samospráva), boli tak postavení pred hotovú vec a nemali možnosť sa na túto novovzniknutú povinnosť nijako pripraviť. Za problematické považujem aj to, že táto povinnosť vznikne aj vlastníkom nehnuteľností, na ktorých sanácia už prebieha. Pokiaľ teda v dobrej viere súhlasili s tým, že štát odstráni environmentálnu záťaž na ich pozemkoch, napadnuté ustanovenia túto predstavu absolútne zmenili. Reálnu, priamu a bezprostrednú hrozbu iného nenapraviteľného následku vidím najmä v dopadoch napadnutých ustanovení na rozpočtové hospodárenie samospráv v rozpore s čl. 6 ods. 1 až 3 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti (k tomu vid' časť VII tohto návrhu).
86. Podľa registra environmentálnych záťaží sa na Slovenku v súčasnosti nachádza 1201 environmentálnych záťaží bez ohľadu na stupeň ich priority. Z uvedeného je dôvodné sa domnievať, že medzi nimi je aj množstvo takých, pri ktorých nebolo možné určiť pôvodcu alebo povinnú osobu, a teda zodpovednosť za sanáciu takýchto environmentálnych záťaží prevzal na seba štát. Napadnutými ustanoveniami sa však štát zbavil povinnosti financovať sanácie a presunul túto povinnosť na vlastníkov nehnuteľností, ktorí nie sú zodpovední za vznik environmentálnej záťaže.
87. Z vyššie uvedených dôvodov považujem všetky podmienky na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení za splnené. Zároveň si dovoľujem požiadať ústavný súd, aby v súlade s § 80 ZoUS rozhodol o návrhu na pozastavenie účinnosti napadnutého ustanovenia bezodkladne tak, aby v prípade vyhovenia tomuto návrhu mohol byť výrok rozhodnutia ústavného súdu zverejnený v Zbierke zákonov čo najskôr a aby sa tak mohlo predísť zásahu do základných práv a slobôd a značným hospodárskym škodám.

IX. Návrhy rozhodnutí (petit)

88. Na základe vyššie uvedených dôvodov si dovoľujem navrhnúť ústavnému súdu, aby:
- (a) tento návrh podľa § 56 ods. 1 ZoUS predbežne prerokoval a podľa § 56 ods. 5 ZoUS vydal nasledovné

u z n e s e n i e:

„Návrh prijíma na ďalšie konanie v celom rozsahu.“;

- (b) súčasne s uznesením podľa odseku (a) vyššie návrhu na pozastavenie účinnosti napadnutého ustanovenia podľa čl. 125 ods. 2 ústavy a § 78 a nasl. ZoUS vyhovel a vydal nasledovné

u z n e s e n i e:

„Pozastavuje účinnosť § 9a, § 9b a § 19a zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení čl. I zákona č. 490/2021 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov“; a

- (c) vo veci samej tomuto návrhu vyhovel a vydal nasledovný

n á l e z:

*„Ustanovenia § 9a, § 9b a § 19a zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení čl. I zákona č. 490/2021 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov **nie sú v súlade** s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 a 4, čl. 65 ods. 1 v spojení s čl. 67 ods. 3 a čl. 1 ods. 1 ústavy, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 6 ods. 1 až 3 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti.*

Prezidentka Slovenskej republiky